

SZILÁGY-SOMLYÓ.

TÁRSADALMI HETILAP

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón az ev. ref. papi háznál,

hová az előfizetések és a kéziratok küldendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

Sarmaság veszedelme.

Sarmaság, 1885. jul. 18.

Reszkető kézzel nyulok a tollhoz. Tehetetlen erőm nem képes, hogy hű képet nyujtsak arról a nagyszerűen borzasztó esetről, mely községünkben folyó hó 16-án folyt le. A jelzett napon d. u. 5 órakor gyors egymásutánban 3 helyre csapott le a villám, felgyújtva 3 épületet. Az első villám a falu közepén Kovács István ólába ütött, a kiszáradt szalmafedél gyorsan felfogva a tüzet, mondhatni pillanat alatt semmivé lett, mentésről szó sem lehetett, s így beégett 4 borju és 7 malacz.

Eső nem kísérte a haragos ég zengését. de orkánszerű vihar dühöngött s rövid negyed óra alatt északra terjedve 45 legjobb gazdának háza és melléképülete állottak lángban. Most a szél megfordítva irányát, a magos és teljesen izolált helyen a falut uraló domb tetejében emelkedett ref. templom zsendely fedélzetére mintegy 3000-nyi lépésnyiről lőkött egy égő zsendely darabot s a nagy szárazság s melegség által áthevített fedél gyorsan tüzet fogott s miután a szél egészen neki feküdt a fedélzet nyugoti oldalának, a tűz oly gyorsan harapódzott el, hogy míg a torony lépcsőzetén felszaladó emberek a padlásra felérhettek volna, a tűz ur lett az egész fedélzeten s már a torony ablakai is kezdett benyaldosni. Csakhamar tüzet fogott a torony szarvazata s a pléh fedélzet alatt oly pokoli hőség fejlődött ki, hogy az imára hívó két harang, melynek egyikét Kemény János erdélyi fejedelem öntette volt, összeolvadt, darabokban hullott alá, követve nem sokára a teljesen semmivé lett fedélzet által. Az elem romboló hatalma oly nagy volt, hogy a templom falának vakolata mind lepattogzott és nemcsak az ablak és ajtófelek égtek el, hanem még a padozat alatt levő gerendák is szénné változtak. Ugyancsak ily sors várt a papi lakra is. Elhamvadt, semmivé lett.

Negyvenöt gazdának s éppen a legjobb móduknak 40 háza és 38 melléképülete lett semmivé.

Mit irjak többet? A súlyosan meglátogatott nép rémültében elvesztve hangját, szótlannul, reményt vesztve bandukolt az égő házak között. Nem jajveszékeltek senki, oltásra nem gondolt senki, talán rémültében, talán érezte tehetetlen erejét, az örületes, a daemoni küzdelemmel szemben? hisz sisiphusi munka lett volna az!

Az egész község egy szomorú képet mutat, leégett házak, lombkoronájától megfosztott fák, a férfiak szomorú arcaival, az asszonyok kisírt szemmel, a gyermekek kedvetlenül járnak-kelnek a romok közt, mintha keresnének valamit, talán vigasztalást, talán reménységet.

Egy módos magyar község lett semmivé. Vajjon mikor épül fel? Ki nyújt annak segítyt?

A lakosság legnagyobb része a Mojád felé eső földeken izzadt, fáradt, hogy szerezze mindennapi kenyerét s midőn iszonyu kétségek között hazaért, házat lángba borulva találta. Nem tehetem, hogy az emberbaráti szeretetnek oly fényes tanujelét adó más községbeli emberek, mint Ilosva, Lompért, Kettősmező, Ökörítő, de különösen Mojád lakosait ki ne emeljem, kik látva a vész nagyságát, s lakosságunk tehetetlenségét, kettős erővel fogtak az oltáshoz. — Ugyancsak nyilvános helyt is nagy elismerést és köszönetet érdemel br. Kemény Kálmán tisztartója Csete György és segédje Nagy Dezső, kik nem csak bátoríták a lakosságot, hanem fáradhatlan működők voltak az oltásnál is.

A mily gyorsan jött a villám, tán oly vilámgyorsasággal terjedt a szomorú hír, mert másnap a közigazgatás részéről Szikszai Lajos alispán, Ajtai Albert szolgabíró s az egyházmegye részéről Nagy László esperes jöttek ki hozzánk s a kellő intézkedéseket meg is tették.

A lakoságnak egyedüli reménye az emberi szívből lakozó jó sugallatban fekszik, s reménye teljesedik is, mert már is nagyobb mozgalmak indultak meg az elégettek felségelésére.

r. l.

A fennebbiekhez kevés adni valóm van. Magam is szemtanúja voltam a nagy pusztulásnak. Mint egyházi tisztviselő már is megtettem és megfogom tenni a nagy csapást szenvedett egyház és papiesaláddal szemben a mi megtehető. E téren is azonban élek jogommal, hogy segélyre szólítsam fél a nagy közönséget, s rámutatva a nagy szerencsétlenségre, támogatásért esedezzem. A szerkesztőség részéről az aláírást megnyitom 10 frttal, és pedig 5 frtot az egyház, 5 frt a papiesalád részére.

Még felhívás előtt letettek hozzám:

a) A papi család részére: br. Györffy Lajos egyházmegyei főgondnok ur 5 frt.

b) Az egyház részére: Keresztes Sándor szatmári ügyvéd 5 frt.

Dr. Kálmán Ignác ur 5 frt.

Petrovics Ignác (maga is viilámokozta tűzkárosult) szatmári kereskedő és birtokos 2 frt.

c) Egyeseknek: dr. Kálmán Ignác ur 5 frt.

Az országos veres-kereszt egylet zilahi fiókja 50, azaz ötven frtot küldött a leégett templom újra felépíthetésére. Forró köszönet nyilvánítása mellett kijelentjük, hogy a szerkesztőséghez úgy, mint esperesi hivatalhoz érkezendő segélyösszegeket takarékpénztárba helyeztük és helyezzük.

Midőn az adakozóknak szíves köszönetemet nyilvánítom, egyszersmind kijelentem, hogy a közvetítést szívesen eszközölöm.

Szerkesztő.

A fentebbiekhez kiegészítésül adjuk még az alábbi s igen illetékes kézből vett sorokat:

Az el nem égetteknél a mi kenyér volt, az elégettek között akkor reggel szétosztattot. — Ugyancsak akkor reggel korán megérkeztek a vigasztaló és jóltevő nemtők megyénk szeretve tisztelt alispánja tek. Szikszai Lajos, járási sz. bíró tek. Ajtai Albert, s közkedvességű esperesünk nagytiszteletű Nagy László urak személyekben, személyes meggyőződést szerzendők a hallott nagymérvű csapás valódiságáról. Leveletve, hallgatagul, könnyelt szemekkel járták fel az elpusztult helyeket s a károsultaknak sa-

akarom látni. — A hitetlenség le volt győzve, leverte azt az asszonyi kíváncsiság.

Elvezettem kegyedet az iparsarnokba, Jungfer Gyula kiállításához s miután erre engedélyt nyertünk beléptünk a díszes vasrácsoszat belsejébe. Mint hívatásának élő reporter és újságíró, azonnal átvettem a cícerone szerepét.

— Ime, nézze, itt az ígért vas-rózsa; látott-e már vagy viselt-e keblén ennél remekebbet? Pedig ez tiszta vas, abból az anyagból van készítve, a miből a parázs-hordó vaslapát vagy a költők és szabadsághősök által annyira utált rabbilincs. Ott a szabadság lenyűgözi, itt a szabad haladás nagybecsű tényezői. Hát mondja, nem művészet ez. Hajdan — ezt a hajdant különben mának is vehetjük — az emberek azzal akartak imponálni, hogy drágaságaik ragyogjanak, csupán aranynak, ezüstnek volt előttük értéke. A művészi érték csak a legújabb korban tudott az anyag fölé emelkedni s így tört magának utat az egyszerű, fénytelen vas a műiparban, lett művészi kezek alatt valódi művészetté s nyert helyet a szalonok és királyi termek díszítésében s ma már az ötvösség és bronzművesség remekeivel tud versenyre kelni. De nézze, vannak itt más apró dísz tárgyak is. Remekül vannak domborítva e tükrökeretek, gyufa és gyertyatartók, kardok, óra, szivar és arczképtartók, asztali és függő lámpák, csillárok, nagyválasztéku kandalló garnitúrák, fényesre csiszolt asztalállványok, ékszerszekerények, a művészi alakítás és

TARCZA.

Hervadó füz. . .

(népdal)

Hervadó füz hullatja a levelét,
Őszi szellő viszi-hordja szerteszét —
Őszi szellő vidd el inkább lelkemet,
S ott tenesd el hol szendvedni
Soha többé nem lehet.

Tépett felhő kavargó a táj felett . . .
Az én lelkem csak busul csak kesereg,
Tépett felhő megsíratja a tájat
Lelkem is sir te hűtelen.
Álnok leány utánad.

Dömény Zoltán.

Vasművészet a műiparban.

— Kiállítási levél. —

Budapest, jul. 14.

Asszonyom! Megengedte, hogy multkori kiállítási sétánkról egy tárczát irjak, amely se nagyon költői, se nagyon prózai ne legyen. Ime élek a kedves engedéllyel s egyuttal a kikötött feltételnek is igye-

kezem eleget tenni, már amennyire az kegyed által jól ismert tehetségemtől kitelik.

Sokáig kalandoztunk kedélyesen csevegve a kiállítás területén és pavillonjaiban fel és alá, élénken nézegetve a tárgyakat, midőn kegyed hirtelen e szavakkal fordult felém:

— Eh, már annyira tele van a fejem ezzel a sok csillogó csecsebecsével, hogy szinte szédülök bele. Mutasson nekem valami érdekesebbet, újat, hasznosat, a minőt nem láthatni még odabent a városban minden kirakatban.

Sorra kezdtem számlálni szappant, gyertyát, pléh-fedőt, kocsikenőcsöt, csizmatalpbőrt, mignem kegyed haragosan toppantott lábaival s e szavakkal némitott el: ugyan hogy beszélhet olyan ostobaságokat.

— Hát akarja látni a mázoló vagy vasművészetet?

— Mázolás és művészet, vas és művészet? Ugy látszik ön ma igen tréfás hangulatban van s sokat tart az én hiszékenységemről?

— De asszonyom — akarám folytatni — azonban mást gondoltam s hirtelen e szavakkal állottam elébe: akarja hát mását látni annak e szép vas-rózsának, amelylyel a kiállítás megnyitásakor egyik jeles kiállítónk Stefánia trónörökösnét megajándékozta.

Emlékezik, hogy csapta kegyed össze kezecskeit, hogy ugrált örömeiben: igen, igen, vigyen oda, azt

játjukból szép kis összeget hagyva, siettek haza a rendkívüli nyomor, halasztást nem szenvedhető enyhítését eszközölnők; s már másnap tek. Szikszai Lajos alispán ur 24 lisztrel megtöltött zsákok, 100 kiló szalonnát, szolgabíró tek. Ajtai Albert ur ugyanazon időben 24 frt 50 kr. segélyt küldöttek sietően, mit az alispáni rendelet értelmében a már megalakult segélyző bizottság az elégettek között, a nyomor, a szükség, s a családtagok száma arányához mérten még az nap a legpontosabban ki is osztott. Megható volt hallani a szívből fakadt áldást, melyet a szerencsétlen elégettek a segélyt adók és küldökre mondtak.

Adjon a jó Isten ennek utánna is mind megyénknek, mind egyházmegyénknek ily pontos, ily buzgó és lelkes vezetőket.

Sarmaság, 1885. jul. 19.

Folyó hó 16-án délután 4 órakor egy átczikázó villám, tűz és a vészharangok bus kongása zavarta fel, ejté kétségbe és hozta hosszú időre kiépülhetlen nyomorba a távoli határrészben (Mojád) arató Sarmaság közön-ségét.

Segélykiáltás sem volt hallható a szél által gyorsan röpitő lángok csapdosásai között: mert nem volt a ki segélyt kérjen, avagy nyujtson, mindenki zárt ajtóval távol házatól nagy lelki kinok között csak meszszirol láthatá, hogy hajléka, összes mindene tűzben van. Magam, ki vélefleniül otthon levén, végig futottam a házakban siró gyermekek és betegek eltávolítása végett.

A pusztító tűz morajában irtózatossan hal-latszott az oda égő állatok különböző hangja és látható a lángok között röpkedő majorságok kinja.

Gyorsan megállottak a vészharangok is. Elsíratták magukat! . . .

Meggyuladt temploma! . . . Ég az Isten háza! . . . Sirva nézték tekintélyes tornyukból vesztüket! Alig 15 perc megolvadtan zokogva hullottak alá.

Imaházunk nincs, csak a romok képzelte-tik fenséges alakját! . . . Imaházunk nincs, de mi a szenes romok között is imádkozunk; kék ég a templom menyezete; a nap szelid su-garait nem az ablakokon löveli, hanem felülről küldi reánk, és nézi, hogy egy tönkre ment szerencsétlen néptömeg fennállva, levett főveg-gel, siró szemekkel, zokogó kebellet, kétségbe-esett szívvel kezdi a 207-ik dicseretet:

„Rémülten rettegjük nevedet“ stb. Harangok helyett dobpergése hívá imára a szo-moru hiveket.

Éltem ennyi idejéig már sokat voltam templomban . . . sokat imádkoztam, de ily

disztés mindannyi remekei, melyek bármely előkelő szalon vagy boudoir dísz tárgyai között helyet foglal-hatnak.

— Nézze, nézze ezt a gyönyörű kis vasasztalt — rá van írva — megvette Schlauch szatmári püspök.

— Látom, hanem azt is látom, hogy kegyed nem hallgat reám, akkor tehát . . .

— Óh nem, folytassa csak, örömmel hallgatom, hisz ezek a kedves tárgyak mind egészen újak előttem és — ne vegye bókna — ön kellemesen tud előadni.

— Köszönöm. Tehát ez a művészi asztalka a vasművészetnek egy egészen új neme, melyet Jungfer találta fel és alkalmaz először. E körül foglaltás lombfü-rész munka s rajta egész vadászmenet van kidombo-ritva és kicsiszellirozva. Ezek a függönytartók és kan-dalló garnitúrák bizonyára különösebben érdeklik ke-gyedat; ezek nyersen vannak kovácsolva, aztán pácolva s végre acélkefével tisztítva, mely eljárást szintén Jungfer alkalmazza először s ettől nyernek tárgyai oly szép csillogó fényt, mintha ezüsből volnának. Itt van-nak még e nagyszerű rácszatok, butor és kapuvasa-lások és kézzel domborított kapudíszítések; de ezek kegyedet ugy-e nem érdeklik. Jó, nem terhelem vele; hanem ugy látom, ez a réz-mesterember itt közepén jobban megnyerte tetszését. Ez asszonyom — ha akarja tudni — a rézlemez domborításnak remekét képezi és a művészi alakítás tekintetében sokkal magasabb fokon áll, mint a bécsi Rath-haus hires vasembere.

— Igazán, gyönyörű tárgyak — szolt kegyed őszinte bensőséggel, — s bizonyára nagy kelendőség-nek is örvendenek. Mondja, hány házat szerzett már ezekből Jungfer ur?

— Egyet, asszonyom, azt a műhelyt, a melyben e remek tárgyakat 150 munkásával együtt előállítja.

— Hogyan? csak egyet?

— Igen egyszerűen. Jungfert nem a haszon utáni vágy, de az ambíció vezeti, hogy a műlakatosságot hazánkban a fejlődés és művészet legmagasabb fokára emelje s erre áldozza keresménye tetemes részét. Akar

marczangoló lelki kinok között soha sem, és óvjon is meg mindenkit a jó Isten! Nézni, mi-ként sir jajveszékelve az imposans néptömeg; nézni, miként török meg a szív és rogy össze a test s kétségbe esetten karonfogva vezetik ki hol egyiket, hol a másikat!

A szomorú szertartást helyi lelkész tiszt. Elek Károly ur végezte alkalmi ima és beszéd mellett — Jób XIX. rész 21 versét véve fel alapul. Erőszakolt nagy lelki erő mellett — többször a szemeket elborító könnyektől meg-szakadozottan igen hatályos lélekemelő alkalmi beszédet mondott.

Itt kerestek lelki vigaszt a menhely nél-kül maradt szerencsétlen izraeliták is gyerme-kestől. Közös volt az ima! . . .

Sokan voltak a vidékről is, kik eljöttek megnézni a leégett falut és a romban heverő templomot. Ezek között itt volt kémeri gazda-tiszt tek. Kovács László ur is, ki kizárólagosan templom építési célra 10 frtöt hagyott hátra. Ha sok ilyen buzgó, lelkes egyént adna az Isten, én is „hiszem, hogy melőbb templo-munk lesz.“ Forró köszönet érte! Az Isten áldja meg!

Csete György.

U. i. E pár sor átvételére felkérem a „Szi-lágy“ tekintetes szerkesztőségét is. Csete.

Vasuti gyűlés.

Mákony gőzös kobakkal a mohamedán folytono-san a hetedik égről álmodik, melybe eljutni azonban igen kevés igazhívónak szokott megadatni. Olyan he-tedik ég felé ábránd kép nálunk a vasut kérdése, mely épen azért ábránd, mert létesülése nagyon is realis ala-pon, a pénzen nyugszik. Mert hisz igen tapintatosan jár el az angol, mikor szárazon tartja a puska port; mi is ép ugy tennénk vele, csak hogy nekünk nincs . . . puska porunk. És még valami lényeges rugót kell sajnosan nélkülöznünk: az összetartást és egyetértést.

A rivalitás a vasut kérdésében is igen veszedel-mesen nyilvánul; ugyannyira, hogy a f. hó 17-én tar-tott értekezlet sokak állítása szerint egy gradus ad Parmassum, azonban majd csak a következmények lesznek hivatta eldönteni, hogy vajon nem tettünk-e egy lépést a . . . céltól?

A gyűlés maga népes ugyan, de szerfölött monoton lefolyású volt; semmi eszmecsere, semmi vita, megjegy-zés is csak egyetlen egy. Az intéző bizottság kiegészí-tésénél kissé élénkült mégis, s volt alkalmunk néhány elmés közbeszólást hallgatni, de ez nagyon keveset vál-toztatott a dolgon.

Délután fel 4 órakor br. Bánffy György, kerüle-tünk orsz. képviselője, mint a Sz.-Somlyó vidéki vasuti bizottmány elnöke megnyitván a gyűlést, felkérte a je-lenlevő Báffy Béla grófot, hogy véleményét a kiépi-tendő vasutat illetőleg terjessze a közgyűlés elé.

Erre Bánffy Béla gróf mintegy 3/4 óráig tartó szép beszédben, melyet igen gyakran szakított félbe a nagyszámu halgatóság zajos helyeslése s éljenzése, kö-rülbelől a következőket mondta:

— Egyáltalán nincs a vasut ellen; mindazonáltal

tényeket? Ime. Mikor a ferencvárosi templomot épi-tették, Jungfer egy 3000 frtos kaput ajánlott fel, csak-hogy a templom egészen stylszerű legyen s a várkerti bazár művasrácszatát oly olcsón ajánlotta, mint más gyárak az öntötteket, csak hogy a vertvas kerítés szép-ségét bebizonyítsa. Igaz, hogy szép örökséget vett át dédapja, nagyapja és atyjától, kik mind jeles lakatos mesterek voltak, de ő emelte azt oly fokra, hogy ma nemcsak hazánkban elsőrangú művelője a műlakatos-ságnak, de külföldi szaktekintélyek elismerése szerint a kontinensen is egyike a legdivatosabb mestereknek.

— De ne mutasson unott képet, asszonyom. Jöj-jön, változatosság kedvéért ránduljunk át a közeli ki-rálypavillonba, melynek díszítéséhez Jungfer szintén re-mek tárgyakkal járult. Ime a közlépterem nagy dísz-esillárja, melyen a nyers vas és rézdomborítás össze-egyeztetése először van szerencsésen alkalmazva, vala-mint a 4 fali csillár; a király szobájában levő, német renaissance stylben tartott fekete csillár, valamint a lépcső lámpaállványai és lámpái, a középszoba nehéz garnitúrája, az ajtó és ablakzárak mind Jungfert dí-csérlik mesteröktől. A gáztársulat pavillonjában — ne féljen, oda már nem fogom elfárasztani, — csak meg-említem, hogy Jungfer ott is állított ki 5 szép vertvas lámpát s e pavillonban ő az egyedüli magyar kiállító.

És most befejezem előadásomat. Látssa, ezeket sem én mondtam el, hanem nálamnál érdemesebb, hozzá értő emberek s én csak a leírásukat tanultam el, hogy kegyednek a kiállítás e nagybecsű kollekciójáról refe-rálhassak, melynek elsőrangú voltát legjobban bizo-nyítja az, hogy szak- és képes lapjaink méltónak ta-lálták azt képben is bemutatni a művelt hazai közön-ségnek.

— Ön pedig bemutatta nekem színről-színre ter-mészetben; fogadja érte köszönetemet.

Felém nyújtá kezecskéit, melyeket én megcsókol-tam s elváltunk — a legközelebbi viszontlátásig.

Bolyongó.

nemcsak Zilah, hanem egész Szilágymegye érdekeinek kíván hódolni. Az építendő vasut általános közlekedési eszköz legyen minden irányban.

Első főkélléke a helyes irány; melynélkül a vasut elveszti azon célját, hogy olcsó termény szállítást esz-közöljön megfelelő piacokra. Egy oly vonal, melynek végpontjai Nagy-Károly s Zilah lennének, nem felel meg a célznak, s nem is lehető, hogy a megye hozzá járuljon.*) Létesüljön vasut, mely transversaliter behá-lózza Szilágymegyét s ez a Margittától Szamosvölgyig terjedő, mely közel hozza Budapestet egyfelől s bizto-sítja másfelől a közlekedést Erdélylyel s Bukovinával Inditványozza, hogy létesüljön egy mozgalom a mel-et, hogy Margitta összeköttessék Szilágymegyével, s teszi ezt annál is inkább, mert biztos forrásból van ér-tésülve arról, hogy Margitta sem riad vissza az ál-do-zattól. Alakuljon egy társulat, mely kérje az előmun-kalatokat Margittáig, érintkezésbe lépve Moricz Pál-lal. Ajánlja a communalis kölesönt, mely legkevesebb terhekkel jár, s kéri ezt megértetni a községekkel is. Küldessék ki egy küldöttség, mely szövetségre hívja Zilaht, kikérje a megyétől a közmunka váltáságot, s végül a kormánytól subvetiót kérjen.

A nagy hatással előadott beszéd után Gencsy Sándor városunk polgármestere emelt szót. Előre bo-csátja, hogy már alakult egy bizottság, mely tényleg működött is. Szintén elfogadja a vasutat bárhonnán is, s a községi kölesönt tartja alapnak, de azt hiszi, hogy ez alapot megszerezni nehéz lesz, mert Somlyót, s a vidékét kivéve mindenütt ugy szólnán befejeztetett a megye részéről a községekbeni működés, s így azt az érdekeltséget kell megkeresni, mely már mozgalmat indított a községekben. Szerinte előbb kerestessék meg Nagy-Várad város s az ottani nagybirtokosság törzs-részvények elhelyezése végett, s csak azután a községek.

Az elmondottakra gr. Báuffy Béla azt jegyzi meg, hogyha a községek le vannak is kötve, nem kell vissza riadni, hanem fel kel világosítani őket azon lé-nyeges különbségről, mely a két vonal között van. Ajánlja megegyeszer a végrehajtó bizottság megalaki-tását, s igéri, hogy ő minden erejéből azon lesz, misze-rint a margitta-zilahi vasutvonal melőbb létesüljön.

Erre a már régtől fennálló intéző bizottság ki-egészítették. Elnök, gr. Bánffy Bélának jegyzőkönyvi köszönetet kér megszavaztatni, mi a közgyűlés általá-nos helyeslésével találkozik. Ugyancsak elnökölő báró Bánffy György az intéző bizottságot folyó hó 24-ére összehíván, a gyűlést feloszlatja.

Hargittay.

(i) A fennebbiek kiegészítésül közöljük br. Ke-mény Gábor közlekedési miniszter ő nagyméltóságának a megyei közgyűlés által a „nagy-károly-zilahi és sarma-ság-sz.-somlyói“ vasut kiépítésére hozott határozatá-nak teljes megerősítését, a mint következik:

„A megye alispánjának f. é. január hó 20-án 150 sz. a. hozzá, továbbá ugyanazon sz. a. a magyar kir. belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszter-el-nök urhoz intézett jelentéseire vonatkozólag, melyekkel a zilah-n-károlyi fő- s az ebből kiágazó sarmaság-sz.-somlyói szárayvasutvonal kiépítésének a megye részéről anyagi támogatásban leendő részesítése illetőleg e célra valamely pénzintézetből a megyei közmunkaváltási alap terhére 550 ezer forintnyi kölcsön fölvétele tárgyá-ban a m. évi december 15-én s folytatva tartott bi-zottsági közgyűlésben 665. sz. a. hozott határozat, — az ezen határozat ellen Szathmáry Dániel, Bartha Sá-muel, Veress Lajos, br. Gyórfy Lajos Fodor Elek és br. Wesselényi Béla megyei biztsági érdektársaik által beadott felfolyamodványokkal együtt fölterjesztetett; — a következőkről értesitem a megye közönségét:

Igaz ugyan, hogy a törvényhatóságok a helyi érdekű vasutak építésének a közmunka-alapból való segélyezését az 1880. évi XXXI. t. cz. 10. §-a érte-lmében legfőlebb 10 évre biztosíthatják előre; — mind-azon által az ellen, hogy a törvényhatóságok az 1870. 42. t. cz. 3 és 42. §§-ai alapján a közmunka alap ter-hére 10 évnél hosszabb idő alatt törlesztendő kölcsönt kössenek, mely kölcsön utján a közmunka-alap javára ingó vagy ingatlan vagyont, jelenesethen a megye kö-zönsége fennebbi határozata szerint, bizonyos mennyi-ségű vasuti részvényt is szerezzenek, törvényes akadály fenn nem foroghat.

Azt tartom tehát, hogy nem ellenkezik sem a tör-vénnyel sem a megye helyi érdekeivel, sem a közér-dekkel: ha a jelen esetben éppen a közlekedés fejlesz-tése kiváló fontosságának méltatása mellett, — és figyelembe véve mindazon körülményeket és ind-okokat, melyeket az alispán a magyar kir. belügymi-niszterium vezetésével megbízott miniszter-elnök urhoz intézett jelentésében a tervezett vasuti vonal irányának közforgalmi szempontokból helyes és célzerű megál-lapítására felhoz; — ugyszintén különös tekintettel arra, hogy az említett jelentés és mellékleteinek adata sze-rint, a megye közönsége a tervezett kölcsönkötés által közmunka-alapját akként meg nem terheli, hogy az ezen felül sajátképi feladatának teljesítését meg nem bírja: — a megye közönsége fentidézett határozatának azon részét, mely a vezetésem alatt álló miniszterium hatásköréhez tartozik, — a közbetartott felfolyamodások mellőzésével egészben jóvá hagyom; a határozatnak többi részére nézve pedig tudatom a megye közönségé-vel a belügyminiszterium vezetésével megbízott minisz-ter-elnök urnak abbéli kijelentését: hogy a határozat azon része ellen, melyben kimondatott, hogy a föl-veendő megyei kölcsön biztosítékául a megye minden ingó és ingatlan vagyona, valamint a megyei pótdadó is lekötendő legyen, — elvben nem forog ugyan fenn észrevétel, a közigazgatás menetére ebből esetleg bekö-vetkezhető zavarok elhárítása tekintetéből azonban a megyei székházunk valamint a megyét megillető állami javadalmozásnak is a kölcsön biztosítékául való kijelölése nem engedélyezhető; a megyei pótdadó pedig azon megjegyzés alá esik, hogy miután ezen pótdadó kive-tését illetve annak mily mérvben és mily feltételek mellett eszközölhető igénybevétele az 1883. évi 15. t. cz. szabályozza; — ennél fogva a megyei pótdadónak biz-

*) Rég hozzá járult már.

Szerk.

tosítékul való lekötése csakis az idézett törvény korlátaí közt, illetőleg ezen pótdadó igénybevételére nézve a törvényben előírt módzatok szoros szemelött tartása mellett foglalhat helyet.

A magyar kir. belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszter-elnök urhoz intézett alispáni jelentés összes csatolmányait /- alatt visszaküldöm.“

Baró Kemény s. k.

Szerintünk tehát világos a teendők sorozata. A sz.-somlyói érdekeltség is egész erejével lépjen a realis térre s mutassa meg: hogy tetteiben nem az egyesek — és részek különleges, — hanem az egész megye közérdeke vezet. Igen természetesnek találjuk mi is, hogy a gr. Bánffy Béla ő méltósága által ajánlott irányt sem kell elejteni, sőt mi azt csak idő kérdésének tekintjük, csak kis városunk jövőjének biztosítására most, az adott viszonyok között meg kell teremteni az összekötő pontot.

Tájékozásul*]

Igen tisztelt szerkesztő ur! — Beccses lapja legközelebbi számának „Kultur egylet“ cz. irányezikke lényegében a „Szilágymegyei Wesselényi-egylet“-nek az erdélyi közművelődési egyletbe leendő beolvadási kérdésével foglalkozván, fejtegetéseit e sorokkal végzi: „Felhívjuk a „Wesselényi-egylet“ igazgató választmányának beccses figyelmét ez eszmére s kérjük, terjesszen egy közelebről megtartandó közgyűlés elébe, ilyen szellemű indítványt: „A W. E. czimének megtartásával beolvad az erdélyrészi kultur-egyletbe, mind annak megyei választmánya és fokozott mértékben fog törekedni a közös cél valóítására.“

Az ügy érdeméhez ez alkalommal nem szólva, állásomból kifolyó kötelességnek tartom ide vonatkozólag megemlíteni a következőket.

Egyesületünket az erdélyrészi kultur-egylet alapító közgyűlésén egyik alelnök képviselte s midőn, ez utólagosan az ápril hó 20-án tartott igazgató választmányi népes gyűlésen bejelentetett, bár csak magánjellegű, de hosszabb eszmecsere fejlődött ki a W. E.-nek ama nagyobb szabásu egyletbe leendő beolvadását illetőleg. A jelenlevők nagyobb része elvben az egyesülés mellett nyilatkozott, de még nem látta elérkezettnek az időt hivatalos föllépésre.

Azóta a kultur egylet alapszabályai megerősítést nyertek, s ezek alapján buzgón folytatják a szervezkedés munkáját.

E munka folyamában b. Wesselényi Miklós, a kultur egyletnek és szerény egyesületünknek is buzgó pátrónusa, felszólítást kapott a kultur-egyesület id. választmányától a szilágymegyei választmány megalapítására. Ő mint tőle teljes bizalommal várni lehetett — hazafias kötelességének ismerte elfogadni e megbízást; de elevenen érezte, hogy a „Wesselényi egylet“-től különváltan tehát e mellett párhuzamosan e választmányt megalakítani — illetve a kultur-egylet részére megyénkben tisztességes számú tagokat toborzani föltölte nehéz, talán lehetetlen. Az egyesülésre gondolt. Ámde nálunk, hogy a többi eltérést ne említsük, — 1 frt a rendes tagok évi díja, amott 2 frt; továbbá az alapszabályok értelmében — s ez a jó — az évi bevételneknek csak 1/3-adát lehetne közvetlenül felhasználni a többi beszolgáltatandó központba. Közölte e nézetét s a mutatózó nehézségeket egyesületünk elnökségével s tőle véleményért kért. Az elnökség rögtön megbeszélve a dolgot a választmány több tagjával teljesen osztotta a báró ur nézetét s bátorzkodott azon kérést terjesztetni a nemes báró elé, hogy a kultur-egylet elnökségének adandó válaszában hozza ajánlatba, miszerint jelezni sziveskednének egyesületünk igazgató választmányának, ha vajjon hajlandók volnának-e minket testületileg befogadni a kultur-egyletbe? s ha igen, minő föltételek mellett?

Nincs tudomása az elnökségnek, hogy a nemes báró ur kapott-e újból választ a kultur-egylet választmányától.

Közelebbről azonban a kolozsvári lapokban olvastuk a következő sorokat. „Megkivánjuk jegyezni, hogy a Wesselényi egylet“ már megkereste a közművelődési választmányt az egyesülés föltételeit illetőleg. Az a választmány azonban azt hiszi magáról, hogy jelenleg, nem bír azzal a joggal, miszerint a közgyűlésen megállapítandó végleges választmányt esetleg már most megkísse s azért a „Wesselényi egylet“ elnökségével már régideje, hogy tiszteletteljesen közölte, mikép az egyesülés föltételeinek tárgyalásába nembo csátkozhatik.“ — Miután egyletünk elnökségéhez ilyes és semminemű közlemény a Kulturegylet választmányától nem érkezett, azt kell hinnünk, hogy talán a báró Wesselényi Miklóshoz küldött újabb magánértesítésről lehetett itten szó.

Maradtam az igen tisztelt szerkesztő urnak
Zilahon, 1885. július 14-én

alázatos szolgálja
Berényi János,
a „Sz. W. E. titkára.

Vidéki levél.

Perecsen, 1885. jul. 19.

Lélekemelő népiünnepély színhelye volt vasárnap f. hó 19-én délután máskor oly csendes falucsánk. Az ev. ref. egyház ujja alakított templomának tornyára ekkor tették fel a ref. vallásu hajadonok által szemképráztatólag felékesített gömböt. Egyfelől az újdonság, másfelől azon könnyen megmagyarázható vágy, hogy a közös áldozatkészségük folytán végbevitt munkának mintegy megkoronázása felett együtt örvend-

hessenek, nagy számú közönséget csalt a templom előtti térre. Itt t. Gáspár János ref. lelkész ur rövid, de megleghangu beszédet tartott hivelhez, megköszönve azok áldozatkészségét. Majd a toronyra irányult az általános figyelem, honnan Boda István, a gömb ügyes feltovője hangoztatta jó kívánságait s hogy savát, borsát megadja a dolognak, általa ott fenn körömszakadtig kiűritett poharakat dobált a földre. Az örveadező néptömeg lelkesedéssel éljenzett. Majd impozáns csoportban vonultak a ref. papiház udvarára áldomásozni ezredéves ősi magyar szokás szerint. Itt örömlük még fokozódott azáltal, hogy ref. egyházmegyének köztiszteletben álló esperesze nt. Nagy László ur — ki nem késik mindenütt ott lenni, hol egyházainak örömről vagy szenvedéséről van szó s egyaránt résztvenni mindkettőben — megjelent közöttük, buzdítva őket továbbra is vallásosságra, egyetértésre s a haza szent szerelmére, mi minden honpolgárnak kötelessége. Jól esik hinnem, hogy a nemes magvak termékeny földre találtak.

Városi emberek — meglehet — mosolyognak az ily apróságokon, melyeket a nép ártatlan naivitása ily nagy fontosságúnak tekint, pedig megvan ennek a jelentősége. Mert míg a nép tiszteli Istenét, ki ezredéven át megtartá hazáját; míg hallgat nem kényszerítve, de saját jobb érzése folytán előljáróinak szavára; míg nem ily gunyt őseinek hagyományos szokásából, de követi azt, addig nem félhet a társadalom s ez szilárd alapkő, melyre építve biztos jövője van nemzetünknek.

(P.)

A méhészet az orsz. kiállításon.

A méhészeti osztályt a mezőgazdasági csarnokban, a délnyugati kapun bemenve, a jobboldali szegletben látjuk elhelyezve 320 □méternyi területen.

Hazanban a méhészet a hatvanas évek végéig oly elaléltságban volt, hogy szinte — majdnem egészen elenyészett. Okszerű méhészetről akkortájt hallani is alig lehetett.

A délmagyarországi méhészegylet tűzte ki legelőbb hazánkban az okszerű méhészet zászlóját; majd azután a békésmegyei és aradi méhészegyletek. Legtöbb tevékenységet a délmagyarországi egylet fejtett ki. Azonban működése mégis hazánkban csak egy kisebb részére terjedt ki, holott szükséges lett volna az egészet föllelteni. Éreztek egy országos méhészegylet hiányát. Az öreg marosmenti méhész intézett legelőbb felhívást a hazai méhészekhez egy országos méhészeti egyesület alapítására. De szava elhangzott. Majd Krieseh János műegyetemi tanár, mint az országos gazdasági egyesület méhészeti szakosztályának elnöke, rendezett méhészesztélyeket, melyeken ő a méhészetből érdekes felolvasást tartott. Miudjobban szaporodott az érdeklődők száma.

Ezen estélyeken vettetett fel az eszme, egy országos méhészeti egyesület alapítására. A kezdetben ki merte volna reményleni, hogy az ezen estélyeken össze- gyülekezni szokott szerény kör, rövid öt év alatt helyét derekasan megállja s a hazai méhészetnek nem remélt lendületet adjon. A vállalkozás nem részesült eleinte nagy biztatásban, de hozzá fogván a munkához, sikerült 1879-ben az országos „méhészteti egyesületet megalapítani. Kezdetben alig volt kétszáz tagja, ma közel van tagjainak száma a két ezerhez.

Az egyesület terjeszté az okszerű méhészet tudományait a havonként megjelenő méhészeti lapok után. Buzdítá a hazai méhészeket a haladás felé. Továbbá „Méhészeti kate“ kiadásávalvezérfonalat adott a kezdők kezébe. Majd 1882-ik évben Budapesten méhészeti kiállítást rendezett. Nem vallott vele szegényt; az a külföldiek által is elismerésben részesített. Sikerült az egyletnek továbbá a földmívelési miniszterium támogatását is kieszközölni. Kezdetben csak az egylet anyagi segélyben, való részesítésébe által; majd a vándor- tanítói intézmény felállításá által. A vándoritanítók bejárván a keületeiket, a méhészet tudományát minden egyesnek mintegy a helyébe vitték.

Az eredmény azonnal szemlatomást mutatkozott. Az egyesület tagjainak száma napról-napra szaporodott. Az 1883-ik évben Békés Gyula megtartott méhészeti kiállítás tanúsítá a haladást. És ime most az orsz. kiállításon oly rendkívüli haladást, melyet a méhészet tüntet elő, hazánk egy iparága sem képes felmutatni. Rövid tíz év alatt majdnem a semmiből elővarázsolunk oly méhészetet, mely hivatva van európai országok méhészeitet tulzárnyalni. Ma már az a kérdés, hova tegyük azou tömördek mézet, a melyet a magyar méhészek termelni képesek. De csak legyen is mentől több. Piacot majd lelünk annak; csak legyen mit eladni.

Am de beszéljenek a számok:

Killitő jelentkezett az állandó kiállításra 198 egyén A 2286 darab kiállított tárgyból esik az irodalmi és tanulmányi részére 951 darab. Kiállították saját műveiket:

Lépirító gép kiállittatott 20 darab. Kisebb méhészeti eszköz 616 darab. Méz üvegekben és keretekben, ugy viasz és propolis, összesen 1104 drb. Összesen tehát 2826 tárgy van kiállitva. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy nekünk magyaroknak egyáltalában nem természetünk azzal, a mink van, kérkedni, bátran elmondhatjuk, hogy ez csak halvány képe annak, a mi tényleg létezik.

Hazánkban minden községben van méhészet. Vannak a kik 5—10—20 kassal méhészkednek. De vannak sokan, a kik 70—80, sőt százakra menő méhtörzssetek birnak. Vannak a kik inkább kellemes időtöltés kedvéért bíbelődnek a méhekkal. De a nagyrész a méhészetet mint rendes hasznót hajtó iparágat folytatja; százakat vesznek be abból évenként.

Hazánkban — amint ezt a kiállítás is igazolja — a méhtermények — méz és viasz — kitűnőek s oly mennyiségben termelnek, hogy azok igen fontos kiviteli cikket fognak majd idővel képezni. — Azonban a magyar méznek még nines meg a jó hire. A régi rendszer szerinti méhészek a méheket ősszel lefojtván, a lépeket a kasokból kivagdosták s ugy mindentől, döglött méhekkal, kukacokkal együtt, hordókba lecsömö-

szelték s ezen zagyvaléket kiprészelve adták ej mint mézet. Természetesen ezen méz a meleg hozzájárulásával felforr, megsavanyodik, elromlik. Ilyen mézet vásárolván a külföldi kereskedők, nem csoda ha a magyar méznek rossz hírét költötték. Most azonban már az újabb rendszerű méhészek tiszta színmézet állítanak elő. Ezen méz majd idővel meg fogja lelni piacát. De ahhoz idő kell és az egyes termelőkre az felette nehéz feladat. Reméljük azonban, hogy a miniszterium e teren is érvényesitendi hathatós támogatását.

Hazánk dus virányát tekintve, bátran felvehetjük számítási alapul, hogy minden 10 katasztrális holdnyi földön egy törzs méh megél. A mintegy 60 millió kataszter holdnyi földünkön tehát megélne mintegy 6 millió törzs méh. Ez idő szerint hozzávetőleges számmal alig van még egy millió törzs méh hazánkban. Ezen egy millió törzsméh, 3 frtjával számítva, három millió frt jövedelmet ad. De tarthatnánk 6-szor ennyit és a jövedelmünk hatszor ennyi — 18—20 millió frt lehetne. Megérdemli tehát a méhészet, hogy azt mentől jobban fejlesszük.

A miniszterium alig tehet hasznosabb befektetést, mint a mit az okszerű méhészet fejlesztésére fordít. Áldásos és okszerű működését igazolja ezen kiállításunk sikere is.

Különfélék.

* A szilágy-somlyó-vidéki gazdasági-egylet

tagjait az alapítványi kamatok és évi részvénydíjak befizetésére, ugy szintén a csikóménésre aláírt kötelezvények sürgös beváltására tisztelettel felkérem: Sz.-Somlyó, 1885. július 21. Bölöni Sándor, gazd. egyt. titkár.

* Szinelőadás a sarmaságiakért. Mint értesülünk a városunkbeli s itthon szünidőző tanuló ifjuság a sarmasági tűzkárosultak javára augusztus hó 9-én szinelőadást rendez. Hiszszük, hogy már a jótékony czél iránt való tekintetből is nem marad sikertelen a fiatal emberek jóindulatu törekvése.

* Tizedes Tóbiás, ki Nagy-Váradon június hó végén szenteltetett fel áldozópappá, első miséjét Krasznán f. hó 12-én mondogta szerzetes társai környezetében. Kékesy Gyula lelkész ur az ünnepeltek megvendégelésére díszebédet adott, melyen a krasznai elő.elő polgárok nagyrésze jelen volt.

* Értésítés. A zilahi állami felső leány-iskolában a jövő (1885.—86.) tanév szeptember 1-én veszi kezdetét. — A beiratások és felvételi vizsgálatok az új tanévre augusztus 30. és 31-én tartatnak meg. Az intézet első osztályába fölvétetnek azon növendékek, kik az elemi iskola 6. osztályát sikerrel végezték, vagy pedig megfelelő fölvételi vizsgálatot állanak ki, de egyszerűmind 12. életévüket betöltötték. A második osztályba azok vétetnek föl, kik a felső népiskola első osztályát sikerrel végezték. Beiratási díj az első belépés alkalmával 1 frt, azontul 50 kr. — Tandíj egész évre 8 frt, zenével 10 frt. A tandíj fizetése alul fölmentetnek azon növendékek, kik szegénységöket községi bélyegtelen bizonyítványval tudják igazolnf. Zilah, 1885. jul 15. A zilahi állami felső-leányiskola gondnoksága.

* Eljegyzés. Katona Sándor a sz.-somlyói nyomdarezszyntársaság művezetője, eljegyezte Szabó Zsigmond helybeli derék iparos leányát, Róza kisasszonyt. Sok szerencsét kívánunk a tiszta szerelemből kötött frigyhez!

* A gazdaközönség figyelmébe. Nagyfotosságú hirt közölhetünk a hazai gazdaközönséggel. A 60. és 70-es években oly híressé vált Widats-féle ekék és gépek, melyek az egész országban annyira elvannak terjedve, hogy alig van gazdaság, amely ilyennel nem bírna, legközelebb uj kézbe mentek át. A Schlich-féle gyár gazdasági osztálya ugyanis megvásárolta a esdőtömegettől az összes Widats-féle mintákat (Modelle) s ezentul a saját gyárában azokat is fogja gyártani, ugy, hogy a híres Widats ekék, egyéb Widats-féle gépek és azok összes pótrészeit, ezentul az eredeti Widats-féle minták szerint készítve csak a Schlich-gyárban Budapesten lesznek kaphatók.

* Légy-irtás. A legyek kifogására konyhában és szobában az üvegéből készült légyfogók, a melyeknek alsó üregébe szeszt, sört vagy eczetet töltünk, s a melyet egy cukorral behintett tányérra állítunk, a legtisztább eszközt képezik, mert az elkábitott legyek kifelé sehová sem hullanak. A paprikával való füstölés szintén elhajtaná a legyeket, a mint elűzi a svábokat, csakhogy az ily helyiségekben az ember se marad meg. Az istalók számára czélszerű eszközt képez egy nagy fenék nélküli fazék, a melyet belől aludt tejfel vagy mézzel mázolunk be, s egy zsákra erősítünk. Ha sok légy van a fazékban, berázzuk azokat a zsákba, melyet ugy keli fektetni, hogy egy légy se jöhessen ki belőle. Ha elég legyet fogtunk, leöntjük a zsákot forró vízzel, s a legyeket feletethetjük a baromfiival. A vízben kifőzött quassia-forgácsok, továbbá a papirra vagy fapálcácskára mázolt légy-enyv, szintén biztos és régen ismert szert képeznek, de sok piszokkal járnak. Más oldalról azt ajánlják, hogy a legyeknek az istalókból való kiűzésére mi sem czélszerűbb, mintha ott erős légvonatot állítunk elő. A légvonatot a legyek egyáltalán képtelenek kiállani. Természetesen azt ugy kell berendezni, hogy az állatoknak se okozzon bajt. Ezenkívül a klormész is is igen kedvezően hat a legyek ellen. E czélból közel az istaló menyezetéhez deszkákat erősítünk meg, s ezekre tesszük a klormeszt. Több oldalról állítják, hogy a legyek csakhamar elfognak tűnni az istalóból. Szintugy ajánlható a borostyán olaj vagy creosot használata. Szobákban továbbá jó szolgálatot tesz, ha — a mint már említettük, — minden ablakhoz cserépben egy riczinus-növényt állítunk. A legyek ennek szagát sem állják.

*) Egyet akarva könnyen megértjük egymást

Szerk.

* **Hivatalos nyugta.** 27 frt 50 kr, azaz huszonhét frt 50 krról, o. é., mely összeget a sarmasági tűzkár vallottak javára tekintetes Ajtay Albert szolgabíró ur által Sz.-Somlyóu f. hó 17-én, a d. u. órákban eszközölt gyűjtéssel szedett és id. Páskuj István ur által adott 5 forint, Pap Tódor 1 frt, Ruzska István 2 frt, Bartha Sámuel 50 kr, Martonffy Zsigmond 1 frt, Szintay Béla 1 frt, Virág Lajos 1 frt, Somogyi Kálmán 1 frt, Nedeczki János 1 frt, Lázár Géza 1 frt, Bartha Endre 50 kr, Ziphinger Péter 1 frt, Dombi László 1 frt, Lengyel István 2 frt, Gál István 1 frt, Schönstein István 50 kr, Telegdy Márton 1 frt, Simó Ferencz 5 frt, Elekes Béla 1 frt. — Összesen 27 frt 50 krból, álló könyör adomány — a legszükségesebbeket is nélkülözők között leendő kiosztásra — nevőkben is alázattal megköszönvén a nemes tettet, hogy a mai napon kézhöz vettük, elismerjük és hivatalosan nyugtázzuk, Sarmaság 1885. július hó 18-án. Kovács Ferencz főbíró Bethlen János körjegyző. Ezen nyugtát azon megjegyzéssel közöljük, hogy a nemeslelkű gyűjtők, kik a szerencsétlen lakosság felszerelésére adományok szedésével foglalkoznak — tekintettel arra, hogy önmaguk iránt való tekintetből számadással tartoznak, — egész bizalommal forduljanak hozzánk s lapunk hasábjain szívesen tért engedünk azoknak nyugtázására.

* **A villám csapások elhárítására.** Statsztikai adatok mutatják, hogy az utóbbi években igen sok károkat okoztak a villámcsapások. Ennek okait a mind inkább szaporító erdő-pusztításoknak, és a föld felületén nagyobb mennyiségben felhalmozott vasmenyiségnek tulajdonítják. Ezért egy tudós azt ajánlja, hogy ültetésünk minél több jegenye-nyárfákat, melyek a villámcsapásoknak kedvenz tárgyát képezik, s melyek így sok villám-csapást elfognának. Jó volna megpróbálni.

* **Hányos szakácskönyv.** Feleség: „Nem tudod mit főztek ma ebédre?” — Férj: Hát kérj tanácsot a szakácskönyvtől. — Feleség: „Ah, hagyj vele békét! A szakácskönyv mindig csak azt mondja: végy ebből ennyit, amabból ennyit; de honnét vegyem, azt nem mondja meg.”

* **Modern miveltségű lány.** No, apa most már meglehetsz velem elégedve! nézd bizonyítványaimat: „Nemzetgazdászati: igen jó; akvarel festés és zene, kielégítő!” — Apa: „Szép, szép! Ha már most leendő férjed valamit ért a háztartáshoz s főzni és varrni tud, nagyon boldog házasok lesztek.”

* **Házassági hőmörö.** Közli: egy engedelmes férj. Hétfőn: sűrű, átláthatlan köd. Kedden: felhős hideg idő. Szerdán: hőmérsék a fagyponthoz alatti, fokozott hidegség. Csütörtökön: a nap vörvörös színben jön fel, minden előjel viharra enged következtetni. Pénteken: reggel kitör a vihar, menydörög és villámlik, később derülni kezd. Szombaton: reggel szeliden mosolyog a nap, de estefelé ismét villámlik és dörög. Vasárnap: nyájás szél lengedez, reggelinél az idő kiderül, este ismét vihar és földrengés.

— **A Mahdiról** hoz érdekes cikket Hatala Péter kitűnő orientalisták tollából, az „Ország Világ” 29-ik (jul. 18) száma. Ezenkívül az érdekes közlemények hosszú sorát találjuk e jelesül szerkesztett lapban: Így „A szent Márk egyik galambja” elbeszélés Majthényi Flórától; „Ovidius szerelmi dalaiból” Ónozy Mátyás orsz. képviselő fordításában; „Két vén gyerek” regény Gabányi Árpádtól; „Bolyongtam”, költemény Petri Mórától; „A hétről” Borostyáni Nándortól; „Az új angol kabinet” Szokolay Kornéltól; „Hogy járta meg Solymár Dénes a kiállítását”, humoreszk Szanday Zénótól; „A pályaválasztásról”, Kemenczky Kálmántól; „Gombos Menyhért a fotografusnál” humoros történet 19 képpel. A nagyobb képek közül megemlítjük. „A magyar szépség csarnokát”; „A helyzet ura” eredeti rajz Benő L.-tól; Ganz és társa pavillonját stb. Végül az állandó rovatok, melyeknek gazdagsága és élénksége meglepő, következők: Tudomány és irodalom, színház művészet, újdonságok, a kiállításról, könyvpiazz, vidéki élet, sport, hymen, gyászrovat, innen-onnan, rejtvények. Az „Ország-Világ” előfizetési ára: január—decemberre 10 frt, jan.—júliusra 5 frt, április—június 2 frt 50 kr. Az „Egyetértés”-sel együtt: egész évre 28 frt, félévre 14 frt, negyedévre 7 frt, egy hóra 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénznek a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz küldendő, gránátos utca 6. szám.

* **Szilárd férj.** Feleség: „Kedves Vilmoskám, vedd meg nekem azt az ékszer, mely ma az ékszerésznél annyira megtetszett. Kérlek teljesítsd e kívánságomat!” — Férj: „Tudod angyalom, hogy a te kívánságod rám nézve parancs, — parancsolni pedig elvből nem hagyok magamnak senkitől sem!”

CSARNOK

Emlékeim.

Irta P. Szathmáry Károly.
(Folytatás.)

A régi balközéppárt tagjai közül még igen közeli érintkezésben állottam egy ideig Várady Gáborral. Előnyös és rokonszenves külső Váradyt mindenkire nézve vonzóvá tették; nekem távolról rokonom is; Szigeten állandó barátságos összeköttetésben voltam vele, hol ő központja és éltető szelme volt az egyházi, politikai és társadalmi életnek. E tulajdonok mellett kitűnő szónoki képessége, fényes pályát helyezett reá nézve kilátásba; a képviselőházban föl is emelkedett egész az alelnökségig és csak bizonyos körülményen mult, hogy egy időben be nem ült az igazságügyministeri székbe. Ez a bizonyos körülmény pedig az volt, hogy a pénzt kevésre becsülte és hamar tuladott rajta; barátainak,

ismerőseinek sohasem tudott semmit megtagadni, a szűkölködőknek még kevésbbé s miután pedig barátai és rokonai ezen nagylelkűségével nagy mértékben vissza éltek, nagy pénzzavarokba jutott, melyekből talán maig sem tudott teljesen kivergődni.

Parlamenti életünkben gyakran fordulnak elő egyes korszakok, midőn a ellenzék sikertelen kísérletei miatt elkedvetlenedve, a személyek ellen fordul és azok költött vagy valódi gyarlóságain akarja felépíteni jövőjét. Egy ily korszaknak esett áldozatul gróf Zichy Viktor s félig-meddig Várady Gábor is. Mindkettőt azzal vádolták, hogy nyereszkeskedési hajlamból nem egészen szabatos eszközökhöz folyamodtak és e miatt kellett Zichy Viktornak párbajban elesnie és Váradyt visszavonulnia félig meddig a közpályáktól. Az ugynevezett rendjel-pör az egykori hírlapirodalomból eléggé ismeretes. Váradyról tulajdonképen csak annyi sült ki, hogy valami kereskedői czégnek, azon feltétel mellett, hogy közczélra tetemes összeget fog adományozni, közbenjárását ígérte egy rendjel megszerzésére. Meglehet, hogy volt a színpalak mellett, valami egyéb is; mert ezért magáért kár volt oly nagy hühot csinálni és egy jelentékeny férfit, ki oly nagy szolgálatokat tett a közérdeknek, leszorítani oly helyről, melyet azóta sem foglalt el senki. Várady minden áldozatra kész és képes ember volt; az 50-es—60-as években mint honvéd őrnagy Máramarosban minden jó dolognak élén állt s mindazt, mi közügyekben történt Szilágyi Istvánnal, Arany János kedves barátjával, Szaplonczai Józseffel és Nánássy Lajossal együtt csináltuk meg.

Azoknak, kik ő ellene felléptek, meg kellett volna gondolniok a római költő mondását: „Ubi plura nitent” és a kis hibát a sok szép és nemesért, melyet Várady tett, enyhébben kellett volna venni. Sokan és épen olyanok is, kik oly büszkén léptek fel irányában soha semmit sem tettek még közügyekért és gavallérok, kik óriási vagyont örököltek, kevés fogalommal bírnak arról, mivel kell a szegény embereknek küzdeniök. Cato Censoriusként lépnek fel; pedig jó lenne előbb saját házuk előtt seprniök. Hogy Várady mit tett saját megyéjéért, leginkább bizonyítja az a ragaszkodás, hogy a fölemelt vádak daczára választói azóta is három ízben választották meg. De jelentékeny szerepet vitt ő országos ügyekben is; különösen a kisdedóvás ügyében, hol az országos egyesületnek majdnem egy évtizedig volt alelnöke és hatalmas tényező volt abban az átalakításban, melyet ez ügyre nézve együtt sikerült kereszteni vinnünk.

Midőn én, különösen Várady ajánlatára is, Pestre feljöttem, a kisdedóvás ügye ugyszólván el-esett állapotban volt. A régi gárdából, mely hajdan az első óvodákat létesítette Magyarországon, már alig volt néhány öreg ur, kik egyebekkel lévén elfoglalva, még a hirdetett gyűlések is ritkán voltak megtarthatók. Az egyesület és a képezdei igazgató, a jó akaratú, de néha csodás eszmékkel foglalkozó szegény Rapos József között állandó viszálykodás folyt, úgy hogy utóljára a szegény öreg embert, ki pedig egykor a terjesztés ügyében sokat tett, minden segély nélkül, erőszakos módon ki akarták tenni az utcára.

Várady és én már régibb tagjai voltunk az egyesületnek és én egy néhány képviselő tagot toboroztam össze, kikkel az öreg urnak legalább tiszteséges elbocsátását sikerült kieszközölnünk; részemről csakhamar beláttam, hogy a létező egyesülettel nehéz lesz valami gyökeres reformot ez ügyben kereszteni vinni s miután a király-utczában székelő budapesti Fröbel nőegyletnek már elnöke voltam, hol a nők nagy buzgalomról tapasztalatokat gyűjthettem: közlém Váradyval azon eszmémet, hogy egy második nagy országos egyesületet alakítsunk és ebbe a főváros legkitűnőbb hölgyeit vonjuk be.

Tervünk fényesen sikerült: 1873. évi január hó 26-án Pestmegye nagytermében fényes hölgy és ur közönség gyűlt össze; ezek között Tisza Kálmánné, báró Sennyey Pálné, gróf Szapáry Gyuláné, gróf Andrássy Aladárné, gróf Teleky Sándorné elnöktársam Krolovánszky Istvánné, szóval a fővárosi hölgyvilág színe-java, kik előtt előterjesztém egy alakítandó „Kisdedvédő Egyesület” programját, melyet nagy lelkesedéssel elfogadtak s néhány perc alatt több ezer frtnyi alaptitványt irtak alá. Báró Sennyey Pálné és Tisza Kálmánné lettek az egyesületnek elnökei, Várady Gábor az alelnöke és pár évig az egyesület nagy buzgalommal működött a fennebbi név alatt. A régi egyesület az újat nem nagyon jó szemmel nézte: de az én lelkemben már meg volt érve a terv, hogy a két egyesületet, melyek közül az egyik régi névvel és tetemes vagyonnal, a másik új pedig nagy buzgalommal rendelkezett, minden uton-módon egyesítsük. Kivált szegény néhai Ürményi Józsefnek, a régi egyesület elnökének nagyon borsóztott tőle a háta, minként fuzionáljon egy nő-

egylettel a kevély országos ember, de bizony az indítvány megtörtént az új egyesületben és szavazatunk többségével átvittük azt a régi ben is; Ürményt oda ültettük elnöknek Tisza Kálmánné mellé és a fuzió megtörténvén, létre jött az „Országos kisdedóvó egyesület”. Várady megmaradt alelnöknek és én vezértitkárnak.

Azóta több járt le egy évtizednél és az új egyesület hatalmasan érvényesítette magát: az óvodák száma négyszer annyira növekedett, az egyesület vagyona szintén; annak daczára, hogy a kis Valero-utczai képezde épület helyett a szegényház téren bennlakással összekötött képző intézetet és árvaházat építettünk, melyet 1877-ben január 21-én Ő Felségeik a király és királyné s az összes kormány jelenlétében fényes ünnepélylyel nyitottunk meg.

Ez ünnepély egyikét képezte azon magasztos érintkezéseknek, melyek a koronás fő és a nemzet között történeti eseményt képeznek: azért érdemesnek látom e pontnál kissé részletesebben időzni.

Miután elnökiünk Tisza Kálmánné Ő Felségeiket az ünnepély megnyitására megnyerte: arról volt szó, miként fogadjuk e szerény ünnepély alkalmával a királyt és királynét? Az emlékirat, mely a kisdedóvás rövid történetét foglalta magában már készen állt: midőn értésemre esett, hogy Ő Felségeik hasonló alkalmakkor nem szoktak leülni a helyet foglalni: e szerint udvariatság lett volna egy hosszas történelmi értekezéssel őket kifárasztani. De hát akkor miből álljon az ünnepély? Az az ötletem támadt, hogy egy rövid lelkesítő költeményt írjak és a polgármester hivatalos bemutató beszédje után, csak azt olvassam fel; az emlékiratot pedig Ő Felségeiknek díszesen bekötve nyújtuk át, mely után a kisdedeknek kellett virágfüzér nyújtása közben rövid versecskét mondani.

Az eszme szerencsés volt; az ünnepély fényesen sikerült. A költemény, melyet ez alkalomra irtam, némileg politikai irányzattal is bírt és századok óta talán most történt először, hogy egy magyar író ünnepélyes helyen célzatos költeményt olvasson fel a magyar király és királyné előtt.

Ezért nem tartom érdektelennek itt az egész költemény szövegét közleni:

(Folyt. köv.)

Piaczi árak.

Egy hektoliter	Sz.-Somlyó július 17.	Zilah július 18.	Tasnád június 25.	Sz.-Cseh június 30.	Kraszna június 30.
árak krajczárokbán					
Buza	568	564	600	563	700
Kétszeres	488	480	500	480	550
Rozs	488	364	420	—	500
Árpa	341	—	—	—	—
Zab	295	320	320	200	260
Tengeri 100 kiló	488	532	450	590	550
Széna 110 kiló	320	350	350	400	—
Marhahús	40	40	36	26	32

HIRDETESEK

110—1885. kgysz.

Árverési hirdetmény.

Zilah város tulajdonát képező pálinka ital-mérési jog az 1886. évi márczius hó 1-től kezdődő 3 egymásután következő évekre 12 ezer frt kikiáltási ár mellett nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe adatik. Az árverés határnapjául **folyó évi augusztus hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája** a polgármesteri irodába kitűzetik.

Bánatpénzült a kikiáltási ár 5% teendő be.

Zárt ajánlatok az árverés napjának d. e. 10 órájáig adhatók be a polgármesterhez.

Az árverési feltételek a hivatalos órákban a főjegyzőnél tekinthetők meg.

Zilah, 1885. július hó 1-én.

SERES KÁROLY,

89. 2—3

polgármester.

A szilágy-somlyói nyomda-részvénytársaság. 1885.